

Өрсүлүүбүлүгү Ил Дархана Е.А. Борисов бийлыгы Анал эпигинтер салжугт бары өрүттөрүн анаарар санаалары, конюбаски ачылыгыныгы көрүүтөрүн (тезисы, которые могут стать ориентиром для формирования каких-то конкретных будущих поколений) эпигинтер сөзсөтөт.

**Чуулзан маньнык пууншарга тохгоон
аашьтам:**

Бастакылынан, Сахалык сирин ивнин сайдылыгыгар улахан суолаталак хайыскаларбыгыгар – экономикага, норуот хаһайыстыбыгыгар чопчу сыал-сорук туруорулунна. Манна сүрүн болжоллону, кэлэр көлүөнени илһинэ туһайдылыгыт (туһаныахха сөптөөх) этигизиргэр- элэр төрөппүттэр, үөрөбүрүн эйгэттин үлэһиттэрэ обону илһинэ туһуламмыт бары үлэҥэ болжоллорун ууруохтаахтарын, сөптөөхтүн ааҕабын.

Тезис Е.А. Борисова: "В целом нам надо повышать престиж культурного человека."

знание языки как народов России, так и иностранные. Только всестороннее развитие человек может эффективно справиться с насущными делами и ответить новым вызовам».

Икэйнитэн, оруу ой-санаа, эт-хаан
отүгөн сайдылгах, элчингөстөх юм
гана итгнн барыбыг сүрүн нигэриг
бодогын өйдөх тусталхыг.

Тезис Е.А. Борисова: "Поэтому абсолютно все республиканские структуры, которые связаны с детством, должны быть объединены".

Бусла турар тэтимнээх уларыйышлар биэр сүрүн көрдөрүүтөрүнүн— джон олохо тукуута бусларын бөлөтөн турш, кыр сыгларга уһуһаан, оскута тутуута салгыныан элэтин бийэстэмм.

Тем же Е.А. Борисова: "Однако мы постепенно движемся к нашей главной цели — росту благосостояния населения республики. Как это изменить? Самым безболезненным

меритом здесь служат положительная демографическая динамика. В Якутии сохраняется высокий уровень рождаемости.

Принято беспрецедентное решение по строительству объектов образования за счет механизма государственно-частного партнерства. Всего в рамках этой программы в этом году объявлены конкурсы по строительству 25-ти детских садов общей мощностью 4539 мест; 4-х школ на 1600 мест и 3-х объектов культуры. Объем привлекаемых инвестиций на концессионной основе составляет 12 миллиардов рублей. Также в рамках конкурса 2016 года планируется построить еще 4 школы на 610 мест и 1 интернат на 200 мест. При этом уделено исключительное внимание реализации Указа Президента Республики №2826 от 18 августа 2014 года по развитию столицы республики. На такой рискованный шаг мы идем с единственной целью – до 2019-го года снять остроту в проблеме нехватки объектов образования”.

Үсүпүнэн, соторутаарыа
ытыллыбыт XIII-с учууталлар уонна
педагогическай общественность сыһин тула
турарулубут соруктары чопчулаан, туһулу-
га суох (общественный) сыаналааһыны
сайыннарыы, педагогическай кадрдары
кытары үлө саналыы тэрилтэлэхтэбин
өйүлүсхэтибит.

Тезис Е.А. Борисова: "Министерству образования необходимо повысить качество мониторинга и выявить причины этого дисбаланса. Напомним, что в октябре состоялся XIII Съезд педагогической общественности, где также приняты определенные решения, в частности по развитию независимой оценки качества образования, модернизации системы методической поддержки учителей".

Е.С. ИВАНОВА

Ил Дархан итгэлтэйх мийнхэ,
общественнай Сүбэ чиглэнэ,
“Улсбага” үүсгэсэн сэгитсэсэй.

П.Н. Сокольников төрөөбүтэ 150 сылыгар

ДЪОКУУСКАЙГА –П.Н. СОКОЛЬНИКОВЫ ҮЙЭТИТЭР ДЬАҢАЛЛАР

Сэтгэлхэн 27 күнүгэр Дьокуускай куоракка республикатаабы анал хамыһыһыа бастааһыгар киирбит, сахаттан бастакы быраас, сырдтааччы, общественнай деятель П.Н. Сокольников төрөөбүт 150 сылын түмүктүүр дьаһал, Доруубуһа харыстабылыны уһаа күлгүрү министэристибэлэрин тэрийиһиригэр буолан ааста. Убулүйдүрх тэрэлһини хамыһыһыа чилиннор, Национальнай архыып, музейдар үлүһиттэрэ, урукку Боотуруускай улууһугар киирсэр Амма, Таатта, Чурапчы оройуоннарын общественноһа, эмх үлүһиттэрэ кытыһыһалар.

Күн устата холгта Национальной архивы П.Н. Сокольниковка сыйлыныах документадан танан оңорбут мультимедийнай презентацията, Ем, Ярославский аатына Хотуту иоруттар историыларын уонна культуураларын холбоуктаах музей быһыытыка көрдөрүлүнүтүр. Кини баһыынагтан 30-ча киниэхэ делегациянан киирдити. Тэрээһиннэ оройуон салаатта – Чурапчы улуусун баһылыга А.Т. Ноговицын, баһылыгы социальнай боспур-остарга солбуйааччы О.Ф. Петрова, улуус депутаттарын Сэбиэтин председателэ Я.П. Оконешников, сарсыардаттан киирээһинэ дьэри кыгылыбытара, оройуон сайдыытыгар П.Н. Сокольников орусча билиинэ дьэри үлүгүн көрдөрөр.

Сарсыяра 9 чаастан СР Правительствын 2-с № дээх дьыстын, сабыс-сана, олус сизгэрэйлик олохтоолуубут саалатыгар "Т.Н. Сокольников – сырттан-аппарат" дьун научнай-практическэй конференцияны доруубуа харыстабылын министриэ Горохов Александр Васильевич арыйда. Конференция "Саха" НКИК "Луохуур Сокольников" (редактор Д. Бястинов, режиссер С. Кан, оператор Д. Березкин) дьун

документальный кинотеатр садалана. Кино зыгы тывылган догулдушканна. Дакылалттары ХИФУ медицин-
ской институтун профессора, медицинской наука доктору,
СР Духобууска академиятын академига, Аян дойдубуулары
Чел олош академиятын вице-президенти, Ф. Улюв аялган
Аян дойдубуулары биримийэ лауреата Кирп Георгийевич
Бахарин “П.Н. Сокольников – саяаттан бастаан бырыс”,
ХИФУ педгогический институтун доцента, педгогический
наука кандидата, П.Н. Сокольников хос стон бапта Феода
Михайловича Сокольникова “П.Н. Сокольников тордо-ууна,
аймактары”, исторический наука кандидата, СР Духобууска
академиятын бокуоттаах академига, Ем. Ярославский аял-
пын Холугу норуоттар историктары уонна культуларыын
хосбуоттаах музейин дирижэри Егор Спиридонович
Шашитин “Лев Толстой уонна П.Н. Сокольников”, меди-
цинской наука доктору Валерий Парфеньевич Николаев
“П.Н. Сокольников – общественный деятель”, Гуманитарный
Чапыйаагы институттарын ийинен улаапыр Г.П. Бахарин
аялган Саха сирин Академический Наук историктын музей-
ин дирижэри, исторический наука кандидата
Пантелеймон Пантелеймонович Петров “П.Н. Сокольников
уонна Дьокуускай куорат” диги дакылалттары аахтылар.
Конференция тумугунун резолюция ыылынна.
Резолюция П.Н. Сокольников туһунан толору кээмийэ
кыны уфудуутун, Саха Академический театрыгар спе-
такль тураруутун, ХИФУ Медицинской институтун
бастың устудуоснарыгар П.Н. Сокольников аялган анал
спикерини олохтохтуутун, Дьокуускай куорат биир
уулуссагыгар П.Н. Сокольников аялган интери, дойдубуа
харыстабылын минаахтырыспыттар П.Н. Сокольников
аялган “Бастың учаспый бырыс” диги республикага
куонуроу сылын айы ыытып, В.В. Павлов “Уоскуй
Вас Лев Толстой” диги кыныгыттан ийинтен таһаары
туһунан турдосар болтурдустар киирдир.

Күлүс, Тимеин орофусулар, кураг 3-с. Нөдөз
Балыштын сана тутулубут поливинилхлордун нинизэр РФ
худушунуңкарнын Сојузулун чигизе, Таата орофусун
бечуоттаах гражданина, скульптор Василий Яковлевич
Синцев оңорбут боруонса бөһа аһылына, тыһаңах
сизбик уурулуна. Бюст 19-с үйө классический стилиен
оңоруллубут. Таарыңы аҕынааха, бу скульптор – Адам,
Сюрин Омсктоон, академик Киренский, тустуук И. Ярыгин

уудда пааматынныяктарын, Тавтага "Оюу куйууруу турара", Алмага "Оюу сасе" ода айымнылар ааларыра. Сайсыра кулун урдүтүр туруоруллубут. П.Н. Сокольников бича олус элбик кийи эмнелес сүтүрүйүн аалар жара-бара мисегет биолуба.

Салтны үөрүүлэх үблүүдэх муһнаха Республиканы тэрийр хамыһыйа председател - СР Правительствын Председателин солбууанчы Алексей Проксесвин Дьячковский хамыһыйа ыһтыл үстүн очуоттаа, республика эмчитэрин куустарган үбүлгөн очуолубутун бэлэттээ. Быһааннамыл үлэтэри П.Н. Сокольников туһунан кинигэ бэстэтээн тахара хаһаа А.С. Пушкин аһаан Нууча театры артыктарын уонна куһуура комедиян устулуоннарын толорууларыгар, Л.Н. Толстой уонна П.Н.Сокольников керсүүхүтэрин кердэрэр өөсценровка буолла. Салтны Чуралны, Тапта эмкэ үлэтитэрин наһараадалаһын буолла. Билиги улуустан А.А.Попов СР Президенин Бочуотунай Грамотатын, Л.М.Ригоревна "Трихидский клубин", пенкопр-быраас "РФ дорубуйага харыстабылын туйгуна", кыһабынай бырааһы солбууанчы Р.В.Пахомов, фельдшер-лаборант Н.С. Артемьева РФ дорубуйага харыстабылын министористабатын Бочуотунай Грамотатын, регистратор Е.К.Дьячковская, медсестэрэ А.Н.Хюотанова "СР дорубуйага харыстабылын туйгуна" бэлэтэри туттулар. Республиага ыһтылыбыт куонкурсу түмүтүн, "Бастыг участвовый терепит" аһы – Верховный улуун быраһа Т.М.Слепцова, "Бастыг участвовый педипр" аһы – Таптаптан – Майя Витальевна Васильева, "Бастыг дыо жүргэн быраһа" аһы – Оһулуун участвовый баһыһаһы быраһа – Татьяна Ивановна Дьячковская ыһтылар. Ээрэһ тылы СР дорубуйага харыстабылын министирэ А.В. Горюхов эттэ, максал суруктары тутарда. Үбүлүүдэх сылта Чуралны оройуонугар ыһтылыбыт үлэтэр тустарыан Чуралны улуун баһыһа А.Т. Ноговицын билиһинирдэ. Быйыл очуолубут бюст аһтара В.Я. Сивцев, 1968 с. бетонунан куһулуубут, билиһин Чуралчытааһы поликовника нинигэр турар бюст аһтара, Саха сирин нурудунай худуһунньута Максим Максимович Павлов П.Н. Сокольниковы үйүтэх үйүтүһүнн, оройуон үрүн көмө бэлэттэх Бочуотунай Грамотатын наһараадалаһылар.

Дэд, илн курдук, Боспурускайлар икен тулгар
юлчибит, бастагы бырасыл, сырдаанчыбыт, сага
бастагы катунго интеллигенциятын общественнай,
духобутай лидерлериттен биридэстэрэ – П.Н.
Сокельников 150 үбүлүүдөк сыгыгар аняммыт сүл
түмүктүгүн. Кини сырдык ата, олохтообут үгэстэрэ
күлүр катунго ычканка өссө да үгү халобур булга,
ата аптана турускун!

Л.М. ГРИГОРЬЕВА,
П.Н. Соколышков айттыган экинчи бөлүмдө
КДП сыйгачксыз, дорубуя ханыстабын
музейын сыйгачксыз.

Чөл олох декадата

Чөл олох декадата
“ЧӨЛ ОЛОХ -- ИННИКИ КЭСКИЛБИТ”

[illegible]

Чуулсны нөхцөлнээр чөлөөн-чөдлийг олохуу пропагандалаагүйнээ анхныгт даяал сарсыарда 7 чаастан А.К. Софронов ааһынан спортивнай комплекск сагаалана. Манна огуулан ылыгга Россия чемпионо, Аш дойду күрөжиг призер, норуоттар икки ардыларынаагы спорт мастара Алексаш Филатов, Россия сүүмэртэмийг хамандттай чөлөөтгөр сарсыарда ахсын эти-хааны чөдигирлэр хамсанылыарын мустубут дьонто көрдөрдө. Кили ысаабөгкө эрэ онорор бэрт сулургу хамсанылыарын уоротто ону таһынан сарсыардаагны сэрээкө кэннитэн төхө мүнүүтэ юунитэн аһаахастахыг, туу иһон улахыг хангарастаахыг туһууан бэрт туһалаах сүбэлтэр амалыг биеэр.

Мангс тайһанан Чурачгьтаагы физкультурна уонна спорт институтун мангыһар педагогическай наука кандидатэ П.Д. Гусев "Хаалгыстаах хаамылы" кулуппун чынолгортун кытта эти- ханы чөбүлүгүрдүгү аналлаах мастар кылаастарыйдэ. Манна Петр Дмитриевин бэрт өйөнүмүгүгүс уу-сахалыы, хаалгыстаах хаамылы техникастын, хаамылы дыһт ханнык кэмизэр ордук туһалаабын, таннар танас хайдах бусулкпаар тийэ биллиһирдэ. Практика эрэ өттүгүн буолбаа, нэһэ тугу кэспирин өйө сыргата.

Ийнхүү "Айлыг" сэнхалашт кишинэр "Маарьачан" ПУ онгортон таһаарыг бордүүмсийн, бириднэгэн

саяхаттай тэртээгээр байх зорин олохуудыг нийгмийн ажлаар ашиглахыг, "Почта России" Чувашын агаарын салбарыг суруулуулга, Бельслагын саяхаттай олох томоохон төмөрлөг ажиллах агаар дүрээсний олохуудыг харахуудыг туурүүлалал, мусууд дон сарын хара.

Салтны голчилж бэлчлэгт С.А. Сартыдас улус кишкүүр үзэвч-хамсын снорор ТОО салхианчлалын оюулан дүрлөхтөртүн, ухуйлан сөблөхсөйтэртүн, барьта холбоон, 18 мян эйтэни хабан үзэвчир объектвэй түмүүдэри калта хардарьта биэртэ үзэвчирин сөблөхтэртүн багтаста. “Собултнмилгэр кинлэртнлнлнлгт бары үлэ-хамнас хайрхаларыгар биэртэ түмэнт, калдүүгээк үлэвч-хамнаш тэрийнлэгт, кэллөлөгтнлгт сайдарын тулугар таагарылаахтк үзэвчиртн,” – дүн, С.А. Сартыдас тэрийтэ сирэй салхианчлалын бэлчлэгт.

Ахсынның 5 күнүгөр АКСодронов атынан спортивнай комплекскка, сарыардтан оскуша үрөсөңчөстөрүн иокон ардчларолор остуол теннибэ уонна Чурачы нэһилиэгин депутаттарын Сэбиэтин бириһингөр дуобизин аһаҥас турнир ыһтыһыһа. Күрөсөһүн үөрүүтөск аһыһыһыһыгар Чурачы нэһилиэгин баһыһыһын социальнай боппуростарга собуууаһыһы П.Е. Куһев, нэһилиэк депутаттарын аптарыһтан Р.М. Захаров, дуобат күрөсүн кыһаабыһыһа суһуһыһа, туһууһа СССР спордун маастары П.Н. Каленев өкүрөк тыһыһыһа эһиһтор.

Оскула оюлорутар огул телилэ
нэлэвек баһылыгы биринигор (кылабы-
най сулууй, ДЮСШ тренери Н.Е. Кононова)
үс бөлөүгө арахсан ыттылыны. Көбүг
хаммашылар Д.П. Коркин атынан олимпий-
скай эрлери бөлөмүлөр республикакай
оскула-интернелет интилоочилер, С.А.
Новгородов атынан Чуратны орто
оскулатын үрөтөччилер, Мугудай,
Хатылы оскулагарыттан оюлор келди
кыттылылар. Уопсай түмүккө 1-кы бөлөк (1-4
кылаа) уюлалтарга: 1-кы миесте — Арсен
Аржаков (Хатылы), 2-с миесте — Дархан
Наумов (ЧСОШ-1), 3-с миесте — Давид Левин;
Кыргыттарга: 1-кы миесте — Лилия Лукина
(ЧСОШ-1), 2-с миесте — Туяйра Сияева
(ЧСОШ-1), 3-с миесте — Вика Катайнова
(ЧСОШ-1); II-с бөлөк (6-8 кылаа) уюлалтарга:
1-кы миесте — Гриша Абрамов (Хатылы), 2-с
миесте — Валя Барашков (Хатылы), 3-с миесте
— Эрен Варламов (Мугудай); Кыргыттарга: 1-
кы миесте — Влада Овчешникова (ЧСОШ-1), 2-с миесте —
Шура Посельская (Хатылы), 3-с миесте — Лера
Кривоштанна (Хатылы), III группа (9-11 кылаа) уюлалтарга:
1-кы миесте — Коля Кослов (Хатылы), 2-с миесте — Айга
Намытаров (ЧСОШ-1), 3-с миесте — Саша Захаров (ЧСОШ-
1); Кыргыттарга: 1-кы миесте — Марселла Захарова (гимна-
зия), 2-с миесте — Вика Титова (Хатылы), 3-с миесте — Зина
Кузьмина (гимназия) бусулалар.

[illegible]

Успай тумук көрөрөрбүтүң, диктилар-
га: 1-кы мистэ — Мотрена Ноговицына
(Чурапчы), 2-с мистэ — Аянык Кычкина
(Чурапчы), 3-с мистэ — Юли Местяникова
(Чурапчы).
Буллар. Ытпайынах оонбуу эр дьон орто-
лук. Мини кыткылап сулуу Петр Калаче-
нин, биринчилэр сотоосук агтарылган,
суук дуобат буула. Саастарынан драхсан, кэм-
сегэр тиккыбиган бигитанробин. 50 сааттар
дөөлөс 1-кы мистэ — Вячеслав Вартаков, 2-с мис-
тиний Аммосов, 3-с мистэ — Андрей Карпов, 60
тан уоһ: 1-кы мистэ — Иван Пинигин, 2-с мистэ
Александр, 3-с мистэ — Алексей Осипов; 50-тан 60
ар дьон дуобатчыларга: 1-кы мистэ — Иван
с, 2-с мистэ — Роман Седальцев, 3-с мистэ —
ий Кузьмич. Мистэстегит дьон буа бары трам-
он мотаттарын, сымаллах биринстэринэн

Владимир сүүн спонсорын бусда.

Отоп келбте 17 чакса Саха өрөстүүбүлүктүн кроссфит көрүтөр бастагы уюна суус-сөргөтөх анал сертификаттаах тренер Григорий Мочаев келет миастар-кылаас тэрийдэ.

СЕМЕН ЖЕНДРИНСКИЙ

Автор сценария и режиссер картины
режиссер картины и режиссер картины
режиссер картины. Сценарий и режиссура
сценария и режиссуры.